

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	บทเพลงท้องถิ่นของนกนางเขนบ้าน (<i>Copsychus saularis</i>) ในบางพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูนและพะเยา	
ชื่อผู้เขียน	นายอนิรุจ คั่นเมฆ	
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาชีววิทยา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผศ. ดร. นริทธิ์ สีตะสุวรรณ รศ. โอภาส ขอบเขตต์ อ. ดร. พรทิพย์ จันทรมงคล	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาดนเสียงท้องถิ่นของนกนางเขนบ้าน (*Copsychus saularis*) ตัวผู้ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูนและพะเยา จังหวัดละ 30 ตัวตั้งแต่เดือนเมษายน 2543 ถึงเดือนมีนาคม 2544 โดยการบันทึกเสียงและสังเกตพฤติกรรมของนก จากนั้นนำเสียงมาทำ spectrogram เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ พบจำนวนบทเพลงทั้งหมด 112 บทเพลง นกตัวผู้แต่ละตัวมีบทเพลงที่แตกต่างได้มากกว่า 6 บทเพลง ลักษณะการรู้จักจำเพาะในชนิดคือความถี่เสียงของบทเพลงที่คงที่ 2 - 6 kHz รูปแบบของ element ร่วม 8 รูปแบบ จำนวน element ในช่วงต้นประโยค 4-6 elements และการร้องซ้ำของประโยคหลักตั้งแต่สองประโยคขึ้นไป ลักษณะการรู้จักจำเพาะในแต่ละตัวคือรูปแบบ element เฉพาะในแต่ละจังหวัดรวม 183 elements รูปแบบ element เฉพาะตัวและการผูกบทเพลงเฉพาะตัว นกนางเขนบ้านมีการร้องเพลงมากที่สุดในช่วงฤดูการผสมพันธุ์ (เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน) และใช้ element ต่างจากช่วงนอกฤดูผสมพันธุ์ พบการตอบสนองต่อบทเพลงที่มีรูปแบบเหมือนกับบทเพลงตัวเองมากที่สุดและมี element ที่บ่งบอกลักษณะจำเพาะในแต่ละตัวซึ่งใช้ในการจดจำบทเพลงของเพื่อนบ้าน ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และการเรียนรู้ทำให้เกิดความแตกต่างของโครงสร้างบทเพลงนกนางเขนบ้านในแต่ละจังหวัดในลักษณะของบทเพลงท้องถิ่นของนกชนิดนี้

Thesis Title	Song Dialects of Oriental–Magpie Robin (<i>Copsychus saularis</i>) in Some Areas of Chiang Mai, Lamphun and Phayao Provinces	
Author	Mr. Aniruj Dunmake	
M.S.	Biology	
Examining Committee	Asst. Prof. Dr. Narit Sitasuwan	Chairperson
	Assoc. Prof. Obhas Khobkhet	Member
	Dr. Porntip Chantaramongkol	Member

Abstract

Song dialects performed by 90 males Oriental–Magpie Robin in Chiang Mai, Lamphun and Phayao provinces, 30 birds in each province, were studied from April 2000 to March 2001. Behavior of 90 male birds were observed and recorded. The songs were recorded and transferred into spectrogram, and were analyzed for song patterns. A total of 112 songs were recorded. It was found that each male bird could sing more than six different songs and some of the songs were different from other male birds. From the spectrogram study, the males sang with constant frequency ranging between 2 to 6 kHz and showed eight core element types. These songs established initial of strophe which contained four to six elements and strophe was used repeatedly up to two strophes, although were species recognition. One hundred and eighty three specific elements were found, which could be showed differently and used to differentiate for syntax among the male birds. The males sang a higher number of times in the breeding season (January to April) than in the non – breeding season. These songs indicate possibly the different element in the song that sang in both breeding season and non – breeding season. The males of each province responded strongly to playback of the songs that contained similar element characteristic to those in their songs. Some specific elements were used in the songs that showed

to remember of both their songs and neighbour songs. Thus, geographical division and learning factors probably cause the differences in elements and degree of song similarity showed the significant trend of dialect of this species.